

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-наукову програму
«Соціальна робота»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення,
спеціальність І10 Соціальна робота та консультування, розроблену
кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи Київського
столичного університету імені Бориса Грінченка

Освітньо-наукова програма «Соціальна робота» у галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, спеціальність І10 Соціальна робота та консультування, третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, запропонована Київським столичним університетом імені Бориса Грінченка, відповідає сучасним вимогам до підготовки фахівців із соціальної роботи та спрямована на інноваційність, міждисциплінарність і практико-орієнтовану підготовку здобувачів освіти. Вона є актуальною і затребованою, бо суголосна викликам часу і створює усі умови для успішного здобуття визначених компетентностей.

Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми дозволяє зробити висновок, що назва і зміст освітніх компонентів відповідають заявленій назві програми і сприяю досягненню її мети.

Рецензована освітньо-наукова програма розроблена як узгоджений комплекс різних видів освітньої діяльності, спрямованої на розв'язання професійних завдань, в т. ч. в умовах криз. Зокрема, програма дозволяє опанувати специфіку соціальної роботи в контексті організації і здійснення проєктної діяльності за різними актуальними напрямками, реалізації волонтерських програм, передбачає набуття майбутніми докторами філософії відповідних знань і вмінь не лише у державному, а й громадському секторі, створює умови для кар'єрного зростання. Загалом ОНП акцентована на здійсненні науково-дослідної роботи у контексті синергії соціальних інновацій.

Сильними сторонами ОНП є: наявність сучасних науково обгрунтованих і водночас практико-орієнтованих курсів, як-от: «Інфраструктура проведення польових досліджень у соціальній роботі», «Інновації у соціальній роботі з сім'ями з дітьми», науковий семінар «Соціальна робота в громаді» та ін.

Вагомим свідченням сильних сторін і переваг даної ОНП є розширення дослідницько-пошукового поля та включення такого вибіркового компоненту, як «Актуальні питання соціальної роботи в умовах війни та повоєнного періоду».

Позитивною стороною ОНП є також фокус на: загальноукраїнські масштабні соціальні проєкти; співпрацю з вітчизняними і міжнародними інституціями в частині міжнародної академічної мобільності здобувачів;

вивченні європейського досвіду, адаптації кращих міжнародних практик у царині соціальної роботи в Україні.

Програма загалом цілісно поєднує академічну та прикладну підготовку. Її укладачі продемонстрували високу чутливість до актуальних викликів галузі, спеціальності і країни в цілому щодо кадрового потенціалу, у тому числі врахували потреби соціальної підтримки населення у часи повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

При всіх зазначених перевагах ОПП, хотілося б звернути увагу розробників на важливості розширення міждисциплінарного підходу шляхом повного представлення в ОК питань з: соціальної адвокації, реалізації травмо орієнтованого підходу, ветеранської політики в умовах війни, соціальної підтримки сімей загиблих, ВПО тощо. Висловлена пропозиція сприятиме змістовому збагаченню програми.

Загальний висновок: ОНП «Соціальна робота» за спеціальністю І10 Соціальна робота та консультування, третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, що реалізується кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, є актуальною, змістовно насиченою, інноваційною, міждисциплінарною, сфокусованою на сучасних викликах і соціальних потребах. Програма повністю відповідає реаліям підготовки сучасного фахівця і може бути впроваджена в освітній процес підготовки докторів філософії із соціальної роботи.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри соціальної реабілітації
та соціальної педагогіки
Київського університету
імені Тараса Шевченка

Надія ЧЕРНУХА

*Підпис Надії Чернухи завідувач
кафедрою соціальної реабілітації
та соціальної педагогіки
Київського університету
імені Тараса Шевченка*

М. Чернуха

Рецензія
на науково-освітню програму «Соціальна робота»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
розроблену кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Освітньо-наукова програма «Соціальна робота» відповідає стратегії розвитку вищої освіти, згідно до якої передбачається розробка новітніх освітніх програм, які б органічно поєднували набуття теоретичних знань з певним досвідом практичних навичок та інтегральних компетентностей. Зокрема, у процесі підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ставиться завдання реалізації інтегральної компетентності щодо здатності розв'язувати комплексні проблеми у сфері соціальної роботи, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності.

Аналіз освітньо-наукової програми показав, що програма розроблена відповідно до положень порядку підготовки здобувачів ВО ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти і повністю відповідає ключовим принципам, традиціям і вимогам вищої школи.

Програма містить усі необхідні складові й відповідає стратегії розвитку вищої освіти України на 2021-2031 роки. Зміст ОНП передбачає наявність обов'язкових та вибіркових компонентів, що надає можливість здобувачам третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти отримати індивідуальний набір знань та обрати власну траєкторію освітньої діяльності.

Звертає на себе увагу наповнення освітньої програми сучасними та актуальними дисциплінами, що передбачає оволодіння аспірантами новітніми інтерактивними методами засвоєння інформації.

Навчальний план побудовано за принципами цілісності, логічної послідовності, комплексності, раціонального поєднання теоретичних занять та занять практичного спрямування.

Специфіка програми відображається у її меті – забезпечити сучасну підготовку дослідників із глибинним науковим, аналітичним, дослідницьким, організаторським потенціалом задля успішної професійної самореалізації та здійснення наукових проєктів відповідно до місії Київського університету імені Бориса Грінченка – «Служити людині, громаді, суспільству».

Беззаперечними перевагами реалізації науково-освітньої програми «Соціальна робота» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти є

навчання, базоване на дослідженнях із застосуванням загальнонаукових і соціально-педагогічних методів, постановці дослідницьких завдань та їх реалізації під час роботи над дисертацією і дослідницької практики.

Програма спрямована на розвиток методологічної, дослідницької та іншомовної компетентностей, які дозволяють не лише здійснювати вивчення актуальних соціальних проблем, а й сформувати якісно нову парадигму розвитку сучасної соціальної роботи. Відтак, відповідно до компетентності працювати у міжнародному контексті у процесі реалізації освітньо-наукової програми передбачено можливість проходження наукового стажування в зарубіжних закладах вищої освіти, з якими укладено угоди про академічну мобільність та співпрацю.

Рекомендовано: регулярно оновлювати зміст освітніх компонентів, наукові джерела у контексті нормативних та технологічних інновацій, щоб повною мірою забезпечити реагування на освітньо-дослідницькі запити здобувачів третього рівня вищої освіти.

Таким чином, освітньо-наукова програма «Соціальна робота» для здобувачів третього (науково-освітнього) рівня освіти є якісною, обґрунтованою, сучасною. Впровадження програми створює сприятливі умови для підготовки висококваліфікованих фахівців-науковців у соціальній роботі, які здатні організовувати і проводити сучасні дослідження та практично впроваджувати різні інновації у соціальну сферу, соціальний захист населення.

Рецензент:

доктор педагогічних наук,
професор кафедри філософії
факультету соціології і права
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

Л. Кальченко

Лариса КАЛЬЧЕНКО

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму «Соціальна робота»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, спеціальність
І10 Соціальна робота та консультування,
розроблену кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Освітньо-наукова програма «Соціальна робота» для підготовки доктора філософії у галузі І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення за спеціальністю І10 Соціальна робота та консультування створена для продовження реалізації освітньо-наукової програми «Соціальна робота» у галузі знань 23 Соціальна робота.

Мета оновленої ОНП: забезпечити сучасну освітньо-наукову підготовку дослідників з галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення за спеціальністю І10 Соціальна робота та консультування із глибинним науковим, аналітичним, дослідницьким, організаторським потенціалом задля успішної професійної самореалізації та здійснення наукових проєктів відповідно до місії Київського столичного університету імені Бориса Грінченка – «Служити людині, громаді, суспільству».

Загальний обсяг ОНП – 60 кредитів, 40 кредитів відведено на обов'язкові компоненти, 20 – на вибіркові. У змісті усіх компонентів освітньо-наукової програми враховано актуальні суспільні виклики і водночас вимоги до компетентності доктора філософії із соціальної роботи. Зокрема, програма має чітко виражене спрямування на розвиток компетентностей щодо організації і проведення польових досліджень із соціальної роботи, проєктування, соціальної роботи у громаді, неурядових організацій тощо. Потрібно відмітити акцент ОНП на навчальних дисциплінах, що спрямовані на розвиток професійних компетентностей щодо соціальної роботи з вразливими групами населення, особливо сім'ями з дітьми. Сильною стороною програми є наявність серед її вибіркових компонентів наукового семінару «Планування та проведення ефективних

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму «Соціальна робота» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю І10 Соціальна робота та консультування кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Рецензована освітньо-наукова програма (надалі – Програма) розроблена відповідно до вимог чинного законодавства України, Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота для третього рівня та враховує сучасні тенденції розвитку соціальної роботи як науки та практики.

Програма має чітку структуру і складається з обов'язкових (40 кредитів) та вибіркових (20 кредитів) компонентів, що дозволяє забезпечити як фундаментальну підготовку здобувачів, так і гнучкість у формуванні індивідуальних освітніх траєкторій відповідно до наукових інтересів аспірантів.

Мета програми є актуальною і орієнтована на підготовку висококваліфікованих дослідників, здатних розв'язувати комплексні проблеми у сфері соціальної роботи, здійснювати власні наукові дослідження з науковою новизною та практичним значенням. Це повністю узгоджується з потребами системи соціального захисту населення у фахівцях, які можуть проводити науково обґрунтовані дослідження та впроваджувати їх результати в практику.

Серед обов'язкових компонентів Програми варто відзначити дисципліну «Науково-дослідна інфраструктура в галузі "Соціальна робота"», яка включає модулі з джерелознавчої бази дослідження та інфраструктури проведення польових досліджень. Ця дисципліна є критично важливою для підготовки дослідників, здатних працювати з емпіричними даними та проводити якісні дослідження безпосередньо в установах соціальної сфери.

Дисципліна «Педагогіка і психологія вищої школи» забезпечує формування викладацької компетентності аспірантів, що є важливим для їхньої майбутньої науково-педагогічної діяльності. Включення до складу цієї дисципліни модуля «Технології викладання у вищій школі» дозволяє здобувачам опанувати сучасні методики навчання та підготуватися до роботи у закладах вищої освіти.

Вибіркова частина Програми заслуговує на особливу увагу. Наукові семінари «Соціальна робота неурядових організацій» та «Соціальна робота в громаді» відображають сучасні реалії розвитку соціальної роботи в Україні, де значна частина соціальних послуг надається на рівні територіальних громад за участі громадського сектору. Ці дисципліни дозволяють аспірантам досліджувати практику соціальної роботи в різних організаційних контекстах.

Надзвичайно важливою є дисципліна «Інновації у соціальній роботі з вразливими групами населення», оскільки вона орієнтує майбутніх дослідників на пошук та апробацію нових підходів до роботи з клієнтами, які потребують особливої уваги та підтримки. Це відповідає пріоритетам розвитку системи соціальних послуг в Україні.

Науковий семінар «Планування та проведення ефективних оцінювань у соціальній роботі» є особливо актуальним з точки зору практики, адже оцінювання якості та ефективності соціальних послуг є одним з ключових завдань сучасної системи соціального захисту. Підготовка фахівців, здатних розробляти та

застосовувати інструменти оцінювання, є критично важливою для підвищення стандартів роботи соціальних служб.

Програмні компетентності визначені всебічно і охоплюють як загальні наукові компетентності (розв'язання комплексних проблем, розробка проєктів, робота в міжнародному контексті), так і спеціальні фахові компетентності, специфічні для галузі соціальної роботи. Okремо варто відзначити компетентність щодо дотримання етики наукового дослідження та деонтологічних принципів соціальної роботи, що є надзвичайно важливим для дослідників, які працюють з вразливими категоріями населення.

Програмні результати навчання є конкретними, вимірюваними та корелюють з визначеними компетентностями. Позитивним є те, що результати навчання охоплюють не лише теоретичні знання, але й практичні навички проведення досліджень, апробації результатів, їх впровадження у практику.

Наукова складова Програми передбачає виконання власного дослідження під керівництвом наукового керівника та оформлення результатів у вигляді дисертації. Вимоги до дисертації відповідають чинному законодавству та забезпечують високий рівень наукової роботи здобувачів.

Включення до Програми науково-викладацької та дослідницької практик (загалом 8 кредитів) забезпечує формування практичних навичок науково-педагогічної та дослідницької діяльності в реальних умовах. Це є важливим для підготовки фахівців, готових до роботи після завершення навчання.

Кадрове забезпечення Програми є достатнім і включає досвідчених науково-педагогічних працівників з необхідними кваліфікаціями. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення відповідає сучасним вимогам до підготовки докторів філософії.

Випускники даної Програми зможуть працювати в закладах вищої освіти, наукових установах, центрах соціальних служб, органах управління соціальним захистом, неурядових організаціях, міжнародних організаціях, що займаються питаннями соціальної роботи та соціального розвитку.

Рекомендую доповнити вибіркoву частину програми дисципліною, присвяченою методології оцінки ефективності діяльності центрів надання соціальних послуг та розробці показників якості соціального обслуговування, що підвищить практичну цінність підготовки докторів філософії для системи соціальних служб.

На підставі вищевикладеного вважаю, що освітньо-наукова програма «Соціальна робота» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю І10 Соціальна робота та консультування відповідає сучасним вимогам до підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації і може бути рекомендована до реалізації в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка.

Рецензент:

Директор Київського міського центру
соціальних служб

Ярослава КОЛОБОВА